

Η διαφύλαξη της ξυλοναυπηγικής τέχνης

/ Παιδεία και Πολιτισμός

Με στόχο τη διαφύλαξη της ξυλοναυπηγικής τέχνης στην Ελλάδα, ένα κράτος πρωτοπόρο στη ναυτιλία, δρομολογήθηκε σήμερα η δημιουργία Δομής Επαγγελματικής Κατάρτισης και Μαθητείας στην Ξυλοναυπηγική Τέχνη.

Το Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού αναλαμβάνει τον σχεδιασμό και την υλοποίηση ενός ολοκληρωμένου και βιώσιμου σχεδίου για τη διαφύλαξη της ξυλοναυπηγικής τέχνης και των παραδοσιακών σκαφών.

Στην τηλεδιάσκεψη που οργανώθηκε υπό την Υπουργό Πολιτισμού και Αθλητισμού Λίνα Μενδώνη, με τη συμμετοχή του προέδρου του Τμήματος Μαθηματικών του Πανεπιστημίου Αιγαίου, καθ. Ανδρέα Παπασαλούρο, τον μελετητή της Ιστορίας της Ξυλοναυπηγικής Δρ Κώστα Δαμιανίδη, υπεύθυνο του Μουσείου Ναυπηγικών και Ναυτικών Τεχνών Αιγαίου, και την προϊσταμένη της Διεύθυνσης Νεότερης Πολιτιστικής Κληρονομιάς Βίλλυ Φωτοπούλου, δρομολογήθηκε η δημιουργία

Δομής Επαγγελματικής Κατάρτισης και Μαθητείας στην Ξυλοναυπηγική Τέχνη.

Όπως δήλωσε η Υπουργός Πολιτισμού και Αθλητισμού Λίνα Μενδώνη, «η διαφύλαξη της πολύτιμης τεχνογνωσίας της ξυλοναυπηγικής επιβάλλει την προστασία αλλά και την ανάδειξή της στο σύγχρονο εκπαιδευτικό, οικονομικό και κοινωνικό περιβάλλον, με αναπτυξιακό χαρακτήρα. Η οργανωμένη δομή μαθητείας, θα συμβάλει στη διαφύλαξη και ανάδειξη της ξυλοναυπηγικής τέχνης, στη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας, εξειδικευμένου προσωπικού, στην κοινωνική και οικονομική ανάπτυξη των τοπικών κοινωνιών. Στις περιοχές όπου συντηρούνται ακόμη παλιά καρνάγια, είναι δυνατή η δημιουργία θεματικών Πολιτιστικών Διαδρομών. Η διάσωση της ξυλοναυπηγικής τέχνης και παράδοσης και η αναγέννησή της μέσα σε ένα εκσυγχρονιστικό πλαίσιο είναι άμεσα συνυφασμένη με την πολιτιστική ταυτότητα ενός έθνους ναυτικού, όπως το ελληνικό. Για χιλιετίες τα ξύλινα σκαριά συνδέθηκαν με όλες τις μικρές και τις μεγάλες στιγμές ενός λαού θαλασσινού με μοναδική παράδοση στη ναυτοσύνη, στη ναυπηγική και τις ναυτικές τέχνες του Μουσείου Ναυπηγικών και Ναυτικών Τεχνών του Αιγαίου».

Ένας από τους παράγοντες που απειλούν σοβαρά την ξυλοναυπηγική τέχνη είναι η εκ νέου ενεργοποίηση του μέτρου της επιδοτούμενης καταστροφής σκαφών στο πλαίσιο των πολιτικών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, για τη μείωση των επαγγελματιών αλιέων και τη λελογισμένη διαχείριση των αλιευτικών αποθεμάτων. Τα τελευταία 25 χρόνια έχουν χαθεί περίπου 11.000 σκάφη, πολλά από τα οποία αποτελούσαν μνημεία της λαϊκής παραδοσιακής ναυπηγικής. Το ΥΠΠΟΑ -στο μέτρο των αρμοδιοτήτων του- επιδιώκει σταθερά τη διάσωση των ελάχιστων πλέον παραδοσιακών σκαφών και συγκεκριμένα εκείνων που αποτελούν τεκμήρια της ναυπηγικής παράδοσης.

Η ξυλοναυπηγική, ως «ζωντανή» παραδοσιακή τέχνη, ασκείται για αιώνες στον ελλαδικό χώρο. Με κύριο γνώμονα τη διαφύλαξή της, το Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού ενέταξε το 2013 την ξυλοναυπηγική στο Εθνικό Ευρετήριο Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς. Την υποβολή φακέλου, το 2022, για την εγγραφή της Ξυλοναυπηγικής Τέχνης στους Διεθνείς Καταλόγους της Σύμβασης για τη Διαφύλαξη της Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς της Ανθρωπότητας, προετοιμάζει ήδη το ΥΠΠΟΑ .

Η αναγκαία για τη χώρα μας Δομή Μαθητείας και Επαγγελματικής Κατάρτισης θα λειτουργεί με βάση το πλαίσιο που θεσπίστηκε πρόσφατα από το Υπουργείο Παιδείας, στο πρότυπο της μεταλυκειακής εκπαίδευσης και σε συνεργασία με το Πανεπιστήμιο Αιγαίου και συγκεκριμένα τη Σχολή Θετικών Επιστημών, με έδρα τη Σάμο. Το Τμήμα Μαθηματικών, με επικεφαλής τον Πρόεδρό του καθ. Ανδρέα Παπασαλούρο, αναλαμβάνει το σχεδιασμό, την επιστημονική επιμέλεια των

εκπαιδευτικών εγχειριδίων, καθώς και της κατάρτισης του προγράμματος σπουδών. Η Σχολή Θετικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Αιγαίου συμμετέχει ήδη επιστημονικά στο έργο για τη δημιουργία και ανάπτυξη του Μουσείου Ναυπηγικών και Ναυτικών Τεχνών του Αιγαίου, στο Ηράκλειο της Σάμου. Η πρώτη εφαρμογή του προγράμματος σπουδών μπορεί να γίνει στο εργαστήριο συντήρησης σκαφών του Μουσείου, όπως προβλέπεται από την εγκεκριμένη από το Συμβούλιο Μουσείων του ΥΠΠΟΑ, μουσειολογική μελέτη. Σε αρκετές χώρες στην Ευρώπη, αλλά και στην Τουρκία και στο Κατάρ λειτουργούν Σχολές Ξυλοναυπηγικής με εξαιρετικά αποτελέσματα.

Παράλληλα, με πρωτοβουλία της Υπουργού Πολιτισμού και Αθλητισμού Λίνας Μενδώνη συγκροτείται διϋπουργική ομάδα εργασίας από εκπροσώπους των συναρμόδιων Υπουργείων (Οικονομικών, Ανάπτυξης και Επενδύσεων, Εθνικής Άμυνας, Παιδείας, Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής, Αγροτικής Ανάπτυξης) με αντικείμενο τον από κοινού σχεδιασμό και συντονισμό των δράσεων που συνδέονται με την διατήρηση της παράδοσης και την αναβίωση της ξυλοναυπηγικής τέχνης.